

11de vergadering

Woensdag 11 oktober 1995

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Lansink

Tegenwoordig zijn 110 leden, te weten:

Adelmund, Van Ardenne-van der Hoeven, Assen, Augusteijn-Esser, Beinema, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Blauw, Van Blerck-Woerdman, Bolkestein, Van Boxtel, Bremmer, Bukman, M.M. van der Burg, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Deetman, Van Dijke, Van den Doel, Duivesteijn, Van Erp, Esselink, Essers, Fermina, Gabor, Van Gelder, Van Gijzel, Giskes, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Heerma, Hendriks, Hessing, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, Hoogervorst, Huys, Janmaat, Jeekel, Jorritsma-van Oosten, Kalsbeek-Jasperse, H.G.J. Kamp, M.M.H. Kamp, Keur, Koekkoek, Korthals, Lambrechts, Lansink, Leerkes, Leers, Liemburg, Lilipaly, Mateman, Van Middelkoop, Mulder-van Dam, Nijpels-Hezemans, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oudkerk, Van Oven, Passtoors, Van der Ploeg, Poppe, Rehwinkel, Reitsma, Remkes, Van Rey, Rijpstra, Roethof, Van Rooy, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schutte, Schuurman, Sipkes, Smits, Soutendijk-van Appeldoorn, Stellingwerf, Sterk, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Verhagen, Verkerk, Versnel-Schmitz, Vliegenthart, Van der Vlies, M.B. Vos, Van der Droste, B.M. de Vries, J.M. de Vries, Wallage, Van Walsem, Van Waning, Weisglas, Witteveen-Hevinga, Wolffensperger, Wolters, Woltjer, Ybema, Van Zijl, Zijlstra, Zonneveld en Van Zuijlen,

en mevrouw De Boer, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de heren Wijers, minister van Economische

Zaken, Van Aartsen, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, en Vermeend, staatssecretaris van Financiën.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Apostolou, Van Heemst, Middel, Van Nieuwenhoven, Vreeman en Witteveen-Hevinga, wegens verblijf buitenslands;

Hillen, wegens verblijf buitenslands tot en met 24 oktober;

Houda, Dijkman en H. Vos, wegens ziekte;

Assen, wegens bezigheden elders, alleen voor de ochtendvergadering;

Kalsbeek-Jasperse, Liemburg, Noorman-den Uyl, Oudkerk en Sterk, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering;

V.A.M. van der Burg, wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 1996 (24400-XIV);**
- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Landbouw-Egalisatiefonds,**

Afdeling A, voor het jaar 1996 (24400-B);

- **het wetsvoorstel Wijziging van hoofdstuk XIV (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij) van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten voor het jaar 1994 (slotwet/rekening) (24309);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Landbouw-Egalisatiefonds, Afdeling A, voor het jaar 1994 (slotwet/rekening) (24313).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Van Ardenne-van der Hoeven** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Een op de vijf bedrijven in de land- en tuinbouw leed vorig jaar verlies. Vooral in de intensieve veehouderij en in de glastuinbouw was en is het slecht. Volgens de cijfers van het LEI verdient de gemiddelde boer en tuinder ! 7,40 per uur. Hadden zij in loondienst gewerkt, dan zou dat ! 35 per uur zijn geweest. Duizenden boeren- en tuindersgezinnen leven stilletjes onder de armoedegrens. Dagelijks sluiten vijftien bedrijven de deuren. Achter elke sluiting gaat een drama schuil. Immers, boer en tuinder zijn is geen baan, het is een manier van leven. Anderen zijn het zat en gaan met tienduizend naar Den Haag om te demonstreren. Emigratiebijeenkomsten worden drukker bezocht dan de studieclubs. Het Landbouwschap staat op springen. De Nederlandse land- en tuinbouw gaat door een dal.

Ach, reageert de minister van Landbouw laconiek, er zijn altijd van